

Verslag Marktconsultatie

Betreffende

Open Science Monitoring en evaluatie

Colofon

Uitgegeven door: Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

Postadres: Postbus 93138
2509 AC DEN HAAG

Bezoekadres: Laan van Nieuw Oost-Indië 300
2593 CE DEN HAAG

© NWO: Alle rechten voorbehouden

Inhoudsopgave

1.	Algemeen.....	3
1.1	Inleiding.....	3
1.2	Omschrijving huidige situatie	3
1.3	Uitgangspunten toekomstige situatie	3
1.4	Gewenst resultaat	4
1.5	Procedure marktconsultatie.....	5
2.	Resultaten van de marktconsultatie.....	5
2.1	Algemeen.....	5
2.2	Samenvatting van de beantwoording van de schriftelijke vragen.....	5
2.3	Mondelinge vragen.....	6

1. Algemeen

1.1 Inleiding

In voorbereiding op een op een (Europese) aanbesteding voor de ontwikkeling van framework en prototype dashboard ten behoeve van het monitoren en evalueren van open science, heeft NWO een marktconsultatie uitgevoerd, waarin aan marktpartijen is gevraagd om (kosteloos) informatie te verstrekken. Deze informatie kan kan helpen bij de voorbereiding van de aanbesteding en het opstellen van de aanbestedingsdocumenten. Dit Verslag bevat een samenvatting van deze gehouden marktconsultatie door NWO. Dit Verslag is enerzijds opgesteld ter inzage voor de deelnemende partijen in kader van het transparantiebeginsel en anderzijds als naslagwerk voor het projectteam.

1.2 Omschrijving huidige situatie

Op dit moment ontbreekt het aan een gecoördineerde nationale aanpak voor het monitoren van de voortgang op verschillende thema's van open science. Het enige dat echt systematisch, maar dan ook alleen bij de universiteiten en NWO, wordt gemeten is de open access output, en dan ook alleen maar wetenschappelijke (peer reviewed) artikelen. De Netherlands Research Portal (een voortzetting van de NARCIS database) biedt een overzicht van Nederlandse onderzoeksoutput die in universitaire informatiesystemen (CRIS) en institutionele repositories zijn geregistreerd. Dit gaat om publicaties, datasets en software. De CWTS Leiden Ranking geeft naast allerlei andere indicatoren ook een overzicht van de open access cijfers van instellingen.

Voor wetenschappelijke resultaten anders dan artikelen is op dit moment geen gemeenschappelijk framework voor het meten van bijvoorbeeld 'openheid', 'toegankelijkheid', 'herbruikbaarheid' en 'impact'. Incidenteel zijn er rapportages gemaakt over attitude en gedrag van onderzoekers als het gaat om open science praktijken. De monitor van de Universiteit Utrecht en het Promovendi Netwerk Nederland (PNN) zijn de meest in het oog springende documenten

1.3 Uitgangspunten toekomstige situatie

Het doel van deze opdracht is de ontwikkeling van een prototype van een nationale (Nederlandse) open science monitor, dat gestoeld is op een robuust en context-specifiek framework voor het monitoren en evalueren van open science.

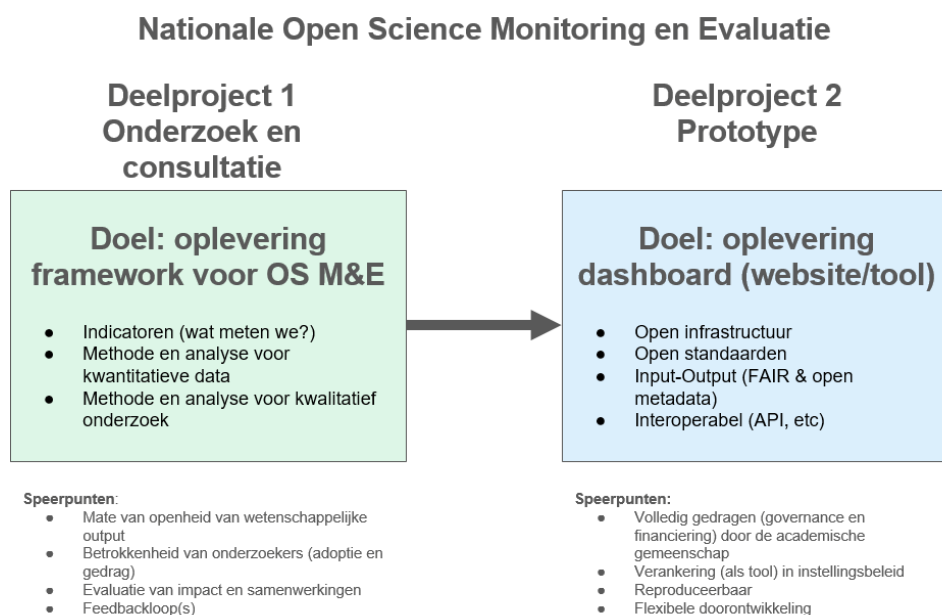
De open science monitor moet in elk geval in staat zijn om de open beschikbaarheid te meten van de volgende typen output: open access publicaties (zijnde in elk geval artikelen, preprints, conference proceedings, boeken en boekhoofdstukken), onderzoeksdata en onderzoekssoftware. In een later stadium moet de monitor uitgebreid worden naar beleidsrapporten en andersoortige academische werken. Van belang is dat er rapportages op verschillende organisatieniveaus (granulair) kunnen worden geproduceerd (bijv. financier, kennisinstelling, enz.).

Naast onderzoeksoutput moet ook de implementatie van open science praktijken inzichtelijk worden gemaakt. Hiervoor dienen evaluatiecriteria en -mechanismen (zowel kwantitatief als kwalitatief) te worden opgesteld om de betrokkenheid van onderzoekers bij open science en mogelijke uitdagingen en belemmeringen waarmee zij worden geconfronteerd te identificeren.

Dit project is gericht op de volle breedte van academische disciplines alsook instellingen (dus naast NWO, universiteiten, universitair medische centra, KNAW- en NWO-instituten neemt het project ook de hogescholen mee).

De duur van de opdracht is twee jaar. In deze periode is in elk geval een framework voor het monitoren en evalueren van open science, als ook een prototype van een dashboard opgeleverd voor het inzichtelijk maken van de opgehaalde data.

Het onderstaande overzicht is een schematische weergave van de twee stappen in deze opdracht:

1.4 Gewenst resultaat

In het kader van deze opdracht moeten de volgende zaken worden opgeleverd:

- Als onderdeel van dit project zullen zowel raadplegingen met belanghebbenden op nationaal (koepels UNL, NFU, NWO en KNAW, VH) als internationaal niveau (nationale open science monitoren, uitgevers, bibliotheken en dienstverleners op het terrein van open onderzoeksinformatie) worden gehouden om consensus te bereiken over de context-specifieke open science indicatoren voor het meten van open science.
- Resultaten van de consultatie worden omgezet in een framework voor open science monitoring en –evaluatie. Met daarin meenemend dat met het framework:
 - o leren en strategische besluitvorming wordt ondersteund;
 - o inzicht wordt verkregen in verschillende opties voor en de implicaties van een bepaalde open science activiteit en/of praktijk;
 - o niet alleen resultaten worden gemeten, maar idealiter op termijn ook het gebruik en de effecten van open science.
- Het framework voor de kwalitatieve open science monitoring en -evaluatie biedt een dusdanig kader dat zo inclusief en transparant mogelijk is, en attitudes en gedragingen van onderzoekers op het gebied van open science inzichtelijk maakt. De focus ligt hierbij op:
 - o hoe kijken onderzoekers aan tegen open science? (**attitude**);
 - o hoe en wat brengen onderzoekers in de praktijk als het om open science gaat? (**gedrag**);
 - o wat missen onderzoekers om open science op een goede manier te praktiseren (**gap-analyse**).
- Het framework omvat een evenwichtige set van kwantitatieve en kwalitatieve meetgegevens.

- Kwantitatieve gegevens die als onderdeel van dit project worden gebruikt (**input**) en opgeleverd (**output**), moeten als open beschikbare (meta)data (FAIR en in het publieke domein (CC0-gelicenseerd)) beschikbaar komen.
- Het project levert een werkend prototype op in de vorm van een online dashboard. Werkend volgens open science principes (volledig open source, open data en open standaarden). Dit zal dienend zijn voor een bredere consultatie met het veld, en geeft richting aan eventuele vervolgstappen met belanghebbenden.
- Het project zal aanbevelingen opleveren voor de volgende stappen op weg naar een nationaal Monitoring & Evaluatie-systeem voor open science in Nederland vanaf 2026 en verder.

1.5 Procedure marktconsultatie

De marktconsultatie is schriftelijk uitgevoerd. Op 11 april 2024 heeft NWO het marktconsultatiedocument op TenderNed gepubliceerd, waarmee ieder geïnteresseerde partij in de gelegenheid is gesteld om schriftelijk antwoord te geven op de bijgevoegde vragen. Op de marktconsultatie hebben uiteindelijk acht partijen schriftelijk gereageerd. Met vier van deze partijen heeft nog een gesprek plaatsgevonden om op een aantal specifieke vragen verder in te gaan. Van de consultatie is dit Verslag opgesteld. Commercieel vertrouwelijke informatie en/of bedrijfsinformatie is niet in het verslag opgenomen. Dit Verslag zal als bijlage worden toegevoegd aan de eventuele toekomstige aanbestedingsdocumenten. Het al dan niet hebben deelgenomen aan de marktconsultatie heeft geen consequenties (voor- of nadeel) voor een latere aanbestedingsprocedure. Er kunnen geen rechten ontleend worden aan deze marktconsultatie en uit de informatie die is verstrekt in deze marktconsultatie.

2. Resultaten van de marktconsultatie

2.1 Algemeen

In dit Verslag worden de resultaten van de marktconsultatie op hoofdlijnen beschreven. Er wordt niet specifiek per partij aangegeven wat hun reactie was. Het is een geanonimiseerde samenvatting van de antwoorden die zijn gegeven. De resultaten van de marktconsultatie moeten daarom met de nodige terughoudendheid worden geïnterpreteerd. Ook omdat de marktconsultatie en de beantwoording van de vragen een geheel vrijblijvend karakter hebben.

2.2 Samenvatting van de beantwoording van de schriftelijke vragen

Vindt u de gewenste resultaten realistisch en haalbaar?

In de schriftelijke beantwoording is naar voren gekomen dat de opdrachtbeschrijving zoals gepubliceerd in de meegeleverde documentatie over het algemeen door alle partijen die hebben gereageerd werd begrepen. Ook de opdeling in de opdracht (deelproject 1: inhoudelijk deel waarin open science indicatoren moeten worden vastgesteld en consultatie met het veld moeten worden georganiseerd; en deelproject 2: de ontwikkeling van een prototype/dashboard) werd als zinvol geacht. Een goede afstemming tussen de twee projectfasen werd daarbij als cruciaal geacht door bijna alle partijen.

Kunt u aangeven hoe u de ontwikkeling en levering van de beschreven taken zou aanpakken?

Hier is door de partijen op verschillende manieren gereageerd. Belangrijkste is wel dat de partijen hierin ook aan hebben geven het zinvol wordt geacht het project in fases op te splitsen wat ook aansluit in de uitgangspunten van Aanbestedende dienst. Belangrijk is wel om het plan van aanpak een wezenlijk onderdeel te laten zijn van de offerte/inschrijving.

Wat zijn volgens uw organisatie de belangrijkste eisen om te stellen voor deze opdracht?

Er worden door de partijen verschillende mogelijkheden aangedragen. Maar de belangrijkste/meest voorkomende zijn:

- een duidelijke beschrijving van de beoogde resultaten;
- dat opdrachtnemer voldoende expertise heeft van het Nederlands wetenschapssysteem;
- dat opdrachtnemer voldoende expertise heeft van open science, monitoring en evaluatie in huis te hebben;
- dat opdrachtnemer dient voldoende expertise heeft van de benodigde open standaarden, open infrastructuur, benodigde interacties.

Welke eventueel te stellen gunningcriteria doen recht aan het onderscheidend vermogen voor deze opdracht?

De partijen gaven aan dat hier verschillende criteria een rol kunnen spelen. Belangrijk is om goed op te nemen op welke wijze partijen de mogelijkheid hebben om zich op het kwalitatieve aspect te onderscheiden. Criteria die hiervoor zoal opgenomen kunnen worden zijn onder andere: plan van aanpak, ervaring en senioriteit van het in te zetten team, visie op de opdracht en wijze waarop inschrijver kwalitatieve en kwantitatieve benaderingen voor open science monitoring kan combineren, de wijze waarop de resultaten op een effectieve manier worden overgedragen en presentatie.

Met welke implementatieperiode/levertijd dient rekening te worden gehouden?

De implementatie is afhankelijk van de scope en de gestelde eisen en wensen, maar de inschattingen lopen uiteen van 6 maanden tot 2 jaar.

Kunt u een reële indicatie van de kosten geven (<bijv. licentiekosten onderhoud- en beheerskosten alsmede implementatiekosten e.d.>) alsmede een overzicht van de benodigde producten/diensten

Partijen geven aan dat om een goede kostenraming te kunnen geven, er meer inzicht benodigd is in de opdracht, de eisen en de wensen, om deze reden hebben niet alle partijen een kostenraming afgegeven. De ontvangen ramingen die toezien op de scope lopen uiteen van Euro 200.000,- tot Euro 400.000,--.

Welke informatie heeft uw organisatie nodig om een goede prijsaanbieding uit te brengen?

Voor het maken van een goed voorstel worden door de partijen verschillende aspecten benoemd. In hoofdlijnen is voor het maken van een goed voorstel onder meer de volgende informatie nodig:

- een duidelijke beschrijving van de scope en hetgeen opgeleverd dient te worden;
- een inschatting van het aantal gebruikers;
- een goed beeld van de stakeholders die betrokken dienen te worden en de mate van betrokkenheid;
- de beoogde doorlooptijd;
- heldere programma van eisen en wensen;
- een goed beeld van de technische infrastructuur die beschikbaar is als platform voor het dashboard;
- een goed beeld van data die al beschikbaar zijn of waartoe al toegang tot is.

Heeft uw organisatie interesse om aan te bieden op een aanbesteding die zeer waarschijnlijk binnenkort wordt uitgezet?

Alle partijen hebben aangegeven interesse te hebben in de opdracht.

2.3 Mondelinge vragen

In de mondelinge gesprekken is ingegaan op een paar specifieke vragen waar nog onduidelijkheid over bestond of waar een extra toelichting wenselijk was op de beantwoording. De belangrijkste punten hierin waren:

Wie bepaalt wat brede consensus is?

In de opdracht staat beschreven dat uit de consultatieronde (deelproject 1) consensus moet komen over wat en hoe we meten en hoe dat vervolgens met een brede groep van stakeholders te doen. In de opdracht staan een aantal voorbeelden genoemd, en deze moeten ook als zodanig worden gelezen. Beter is om niet te descriptief te zijn in de opdracht. Ook werd benadrukt dat het goed is om de vraag 'waarom' meten we iets wel of niet in de opdracht mee te nemen. Een van de vier taakstellingen van Open Science NL is het organiseren en coördineren van het monitoren van de voortgang van open science in Nederland. Open Science NL zal in nauwe samenwerking met het veld een faciliterende en coördinerende rol spelen om consensus tot stand te brengen. In dat licht moet deze opdracht worden gezien als de eerste concrete stap hiernaartoe.

Spanningsveld kwantitatieve en kwalitatieve aanpak

Als risico werd genoemd dat vooral de kwalitatieve methoden en aanpak (bijvoorbeeld surveying) mogelijk belastend kunnen zijn voor het veld.